

Asia: VN/14704/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Tiivistelmä lausunnon keskeisestä sisällöstä

Suomen yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Suomen Yrittäjien mielestä Henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) laatimisen keventäminen tulee toteuttaa kokonaisvaltaisesti. Suomen Yrittäjät ehdottaa HOKS-uudistuksen valmistelulle jatkoaikaa. Uudistuksessa tulee kehittää tiiviissä yhteistyössä oppilaitosten kanssa pelkistetty ja helposti täytettävä HOKS, johon kirjataan vain lainsäädännöstä tulevat velvoitteet.

Koska työelämätoimikuntien tehtäviä tullaan kehittämään tulevina vuosina, Suomen Yrittäjät ehdottaa, että päätös tutkintokohtaisen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman (OAT) laatimisvelvollisuudesta tehtäisiin tämän uudistuksen yhteydessä.

Ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

Hallituksen esitys muuttaisi henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaa (HOKS) koskevia säännöksiä joustavammaksi koskien oppivelvollisia opiskelijoita. Suomen Yrittäjien mielestä HOKS:n laatimisen keventäminen on kannatettavaa, mutta se tulee tehdä kokonaisvaltaisesti eikä vain pieneltä osin. Tämän vuoksi Suomen Yrittäjät ehdottaa tämän tarpeellisen uudistuksen valmistelulle jatkoaikaa. Uudistuksessa tulee kehittää tiiviissä yhteistyössä oppilaitosten kanssa pelkistetty ja helposti täytettävä HOKS, johon kirjataan vain lainsäädännöstä tulevat velvoitteet.

Suomen Yrittäjät kannattaa opettajien ja rehtorien tehtäviin liittyvien normien purkamista, hallinnollisen työn vähentämistä ja oppilaitosten toimintaedellytyksistä huolehtimista. Suomen Yrittäjät painottaa, että sääntelyä ja velvoitteita on syytä tarkastella aina kokonaisuutena.

Suomen Yrittäjät kannattaa ehdotettua muutosta siitä, että koulutuksen järjestäjällä ei ole HOKS:ia laadittaessa velvollisuutta tunnistaa ja tunnustaa oppivelvollisen aiemmin hankittua osaamista muuta kuin aiempien opintojen perusteella. Vain harvalla oppivelvollisella on tällaista aiempaa osaamista. Muutos ei kuitenkaan estä aiemmin opitun tunnustamista. Jos aikaisempaa osaamista on esimerkiksi nuorena yrittäjänä toimimisesta, osaaminen voidaan osoittaa tutkinnon osan näytön yhteydessä. Muutos selkeyttää opiskelun alkuvaihetta.

Koska ehdotettu kevennys koskee kuitenkin vain osaa suunnitelmaa ja pientä osaa opiskelijoista, muutoksen kustannussäästö tulee olemaan arvioitua pienempi. Suomen Yrittäjät ehdottaa, että henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laatiminen uudistetaan kokonaisvaltaisesti, jolloin uudistus aidosti vähentää opettajien hallinnollista työtä. Kun paperien työläästä täyttämisestä vapautuva työ kohdistetaan opiskelijoiden ohjaukseen ja lähiopetukseen, se parantaa osaamistavoitteiden saavuttamista, ammatillisen koulutuksen tehokkuutta ja lyhentää opiskeluaikoja.

Hallituksen esityksessä luovutaan myös ammatillisen koulutuksen järjestäjien velvollisuudesta laatia tutkintokohtainen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma (OAT).

Oppilaitoksilta saadun palautteen perusteella voidaan todeta, että velvoitteen poistamisesta arvioitu ajansäästö vaikuttaa ylimitoitettulta.

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma on liittynyt työelämätoimikuntien laadunvalvontatehtävään. Koska työelämätoimikuntien tehtäviä tullaan kehittämään tulevina vuosina, Suomen Yrittäjät ehdottaa, että päätös OAT:n laatimisvelvollisuudesta tehtäisiin tämän uudistuksen yhteydessä. Samaan aikaan on syytä arvioida, mikä on suunnitelman merkitys ammatillisen koulutuksen laatuun ja tehokkuuteen.

Lukiolakia koskevat säädösehdotukset

Hallituksen esitys poistaa koulutuksen järjestäjän velvollisuuden laatia lukion opetussuunnitelmaan perustuva vuosisuunnitelma ja selvittää määräajoin opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.

Lukuvuosisuunnitelma on oppilaitoksen johtamisen työväline, jolla suunnitellaan työajan käyttöä ja oppilaitoksen toimintaa. Se toimii oman toiminnan arvioinnin ja toimintakertomuksen laadinnan

perustana. Vaikka velvollisuus poistuu, se tekemään muodossa tai toisessa joka tapauksessa. Tämä aiheuttaa sen, että arvioitu säästö ei tule tapahtumaan arvioidussa mittakaavassa.

Suomen Yrittäjät pitää koulun ja kodin yhteistyötä tärkeänä. Se tapahtuu arjen vuorovaikutuksessa, eikä edellytä velvollisuutta selvittää huoltajien näkemyksiä määräajoin. Hyvä johtaminen riittää.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

Hallitus on päättänyt vähentää valtiontalouden säästötoimena ammatillisen koulutuksen rahoitusta 100 miljoonalla eurolla vuodesta 2025 lukien siten, että se kohdentuu aikuisten, jo tutkinnon suorittaneiden koulutukseen. Säästön kohdentamiseksi varainhoitovuoden 2025 rahoituksesta päätettäessä opiskelijavuosien määrä saisi alittaa järjestämisluvassa määrätyn opiskelijavuosien vähimmäismäärän. Suomen Yrittäjien mielestä tämä on ymmärrettävää. Koulutuksen järjestäjille tulee antaa muutostilanteeseen riittävä siirtymäaika.

Suomen Yrittäjät kiinnittää huomiota siihen, että ammatillisen koulutuksen tutkinnot rakentuvat niin, että perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot muodostavat taitojen ja osaamisen karttumisen ja syventämisen jatkumon. Kun tavoittemme on nostaa maamme osaamisen tasoa, myös tämä osaamistason nostamisen polku tulee ottaa rahoituksessa riittävällä tavalla huomioon.

Yrittäjägallupin (06/2024) mukaan pienet ja keskisuuret yritykset tarvitsevat koulutustarpeisiinsa ylivoimaisesti eniten täsmäkoulutusta, joka koostuu pienemmistä osaamiskokonaisuuksista. Suomen Yrittäjät kannattaa tutkinnon osien tuomista rahoituksen yksiköksi, jotta yrittäjien jatkuva oppiminen on mahdollista tuoden kasvua koko Suomeen.

Muut kommentit

Suomen Yrittäjät kiinnittää huomiota siihen, että tämän esitysluonnoksen lausuntoaika on poikkeuksellisen lyhyt.

Kinnunen Mikko
Suomen Yrittäjät